

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat

Denumirea autorului avizului	Nr	Obiecția/propunerea	Opinia Ministerului Justiției
Serviciul Informații și Securitate	1.	La pct. 1 alineatul unu (în redacția propusă a alin.(1), pentru un plus de rigoare normativă, întru utilizarea terminologiei juridice consacrate și evitarea interpretărilor neunivoce a prevederilor legale, propunem substituirea cuvintelor „Persoanele fizice specificate” cu sintagma „Titularii funcțiilor specificate”.	Se acceptă. Textul a fost modificat.
	2.	La pct. 1 alineatul doi (în redacția alin.(1) propus spre completare): din aceleași raționamente specificate la pct. 1 de mai sus, propunem substituirea cuvintelor „persoanele specificate” cu sintagma „titularii funcțiilor specificate”;	Se acceptă. Textul a fost modificat.
	3.	Întru aducerea în concordanță cu prevederile art. 27 din Lege, cuvintele „poate fi retras” urmează de substituit cu sintagma „poate fi suspendat sau încetează”.	Se acceptă. Textul a fost modificat.
	4.	La pct. 2, în denumirea Anexei, din aceleași raționamente specificate la pct. 1 de mai sus, propunem substituirea sintagmei „Lista persoanele fizice care” cu sintagma „Lista funcțiilor titularii cărora” și în continuare după text.	Se acceptă. Textul a fost modificat.
Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat	5.	<p>Anexa la proiect va fi divizată în anexa nr. 1 și anexa nr.2, care vor avea următorul conținut:</p> <p>Anexa nr. 1. Lista funcțiilor, titularii cărora au dreptul de acces la secretul de stat de forma 1: Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului, deputații în Parlament, Prim-ministrul, membrii Guvernului, secretarul general al Guvernului, secretarul general al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, secretarul general al Parlamentului, președintele Curții Constituționale, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, președinții instanțelor judecătorești, Procurorul General, directorul Serviciului de Informații și Securitate, directorul Serviciului de Protecție și Pază de Stat, directorul Centrului Național Anticorupție, guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, președintele Curții de Conturi, președintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare, președintele Autorității Naționale de Integritate, directorul general al Serviciului de Stat de Arhivă, directorul general al Agenției Rezerve Materiale.</p> <p>Anexa nr. 2. Lista funcțiilor, titularii cărora au dreptul de acces la secretul de stat de forma 2: președintele Comisiei Electorale Centrale, președintele Consiliului Coordonator al Audiovizualului, președintele Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminărilor și asigurarea egalității, directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în</p>	Se acceptă. Anexa la lege a fost modificată, conținând două rubrici separate pentru fiecare formă de acces la secretul de stat.

		<p>Energetică, directorul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, președintele Consiliului Concurenței, directorul Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, directorul general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, președinții de raioane, primarul general al municipiului Chișinău, conducătorii altor autorități administrative centrale prevăzute de Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern."</p> <p>În contextul celor expuse, se impune și modificarea prevederilor art.28 alin. 1) din proiect, astfel încât titularii funcțiilor specificate în anexele nr. 1 și nr.2 la Legea nr.245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat să beneficieze de dreptul de acces la secretul de stat în funcție de gradul de secretizare a informațiilor utilizate.</p>	
	6.	<p>Funcția „Guvernatorul (Başkanul) unității teritoriale autonome Găgăuzia" urmează a fi exclusă din anexă, dat fiind faptul că, potrivit prevederilor art.14 alin. (4) din Legea nr. 344-XIII din 23 decembrie 1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), titularul acestei funcții este din oficiu membru al Guvernului.</p>	<p>Se acceptă. Funcția respectivă a fost exclusă.</p>
	7.	<p>La alineatul (1¹), urmează a identifica mecanismul de suspendare sau încetare a dreptului de acces la secretul de stat pentru titularii funcțiilor specificate în anexe, din motiv că Legea nr.245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat actualmente nu prevede suspendarea sau încetarea dreptului de acces la secretul de stat pentru persoanele numite în funcțiile menționate.</p>	<p>Nu se acceptă. Atragem atenția asupra faptului că la art. 27 din Legea nr. 245/2008 este reglementată destul de detaliat suspendarea și încetarea dreptului de acces la secretul de stat, inclusiv cazurile în care se suspendă sau încetează dreptul respectiv, precum și de către cine se ia decizia de suspendare sau de încetare.</p>
Autoritatea Națională de Integritate	8.	<p>La pct. 21 din anexă, unde urmează a fi substituit conținutul, și anume, în loc de „Președintele Comisiei Naționale de Integritate" - „Președintele Autorității Naționale de Integritate ", având în vedere intrarea în vigoare la 01.08.2016 a Legii nr.132 din 17.06.2016, privind Autoritatea Națională de Integritate, care este succesor în drepturi al Comisiei și se creează prin reorganizarea acesteia.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost modificat.</p>
Curtea Supremă de Justiție	9.	<p>Propuneți completarea articolului 28 din Lege cu alineatul (1¹), care va avea următorul cuprins: „(1¹) Dreptul de acces la secretul de stat pentru persoanele specificate în Anexa la</p>	<p>Se acceptă de principiu, în contextul propunerii SIS</p>

		<p>prezenta Lege poate fi retras în condiții generale".</p> <p>Vă solicităm utilizarea expresiei „potrivit condițiilor generale”, pentru o mai bună inteligibilitate.</p>	de la pct. 2 și 4 din prezenta sinteză.
	10.	De asemenea, este indicată declinarea cu articol hotărât a substantivului „Director” de la punctele 26, 28 și 29 ale Anexei: „Directorul Centrului național pentru protecția datelor cu caracter personal”, „Directorul General al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor” și „Directorul Serviciului de Stat de Arhivă”.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității	11.	<p>Conform pct. 1 din Regulamentul de activitate al Consiliului, aprobat prin Legea nr. 298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, Consiliul <i>"este un organ colegial cu statut de persoană juridică de drept public, dispune de ștampilă și de antet cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova. Sediul Consiliului este situat în municipiul Chișinău. "</i> Potrivit pct. 10 al aceluiași Regulament <i>"Ședințele Consiliului sînt publice. Pot avea loc ședințe închise numai în scopul protejării informației ce constituie secret de stat, secret comercial ori a altei informații a cărei divulgare este interzisă prin lege. La cererea petiționarului, a reclamatului sau a persoanei interesate, președintele Consiliului poate dispune examinarea plîngerii în ședință secretă pentru a preveni divulgarea unor informații care se referă la aspectele intime ale vieții, care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională ori care se referă la alte circumstanțe ce ar putea prejudicia interesele participanților la ședință, ordinea publică sau moralitatea. "</i></p> <p>Consiliul menționează faptul că examinarea plîngerilor petiționarilor are loc în ședință la care participă cel puțin 4 membri ai Consiliului. În vederea soluționării unei plîngeri care ar avea legătură cu informații din categoria secretului de stat, <u>potrivit proiectului de lege supus examinării, accesul, l-ar avea numai președintele Consiliului, celorlalți membri nu li se va divulga informația ce constituie secret de stat.</u> Necunoașterea informației care are legătură cu plîngerea și constituie secret de stat de către ceilalți membri ai Consiliului, poate afecta felul cum își exprimă votul membrii Consiliului. Plîngerea este examinată în condițiile legii reieșind din informația la care au acces membrii. În aceste condiții, faptul că informația care conține secret de stat este cunoscută doar de către președintele Consiliului, fără a o divulga și celorlalți membri ai Consiliului, va face imposibilă adoptarea deciziei.</p> <p>În concluzie, Consiliul avizează pozitiv proiectul de lege propus de Ministerul Justiției în vederea modificării Legii nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat cu următorul amendament: să li se acorde drept special de acces la secretul de stat atât președintelui cît și celorlalți membri ai Consiliului, pentru că toți cinci sunt numiți în funcție de Parlament, și nu sunt în subordinea președintelui Consiliului, pentru ca el să le acorde acest</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Pentru a evita interpretarea eronată a normelor din proiect, precizăm următoarele.</p> <p>Președintele Consiliului a fost inclus în anexa respectivă în virtutea funcției de conducător al unei autorități publice, în cadrul căreia se examinează și informație referitoare la secretul de stat.</p> <p>Ulterior, la demersul Președintelui Consiliului, SIS va perfecta dreptul de acces la secretul de stat pentru alți membri ai Consiliului și, după caz, pentru angajați ai aparatului acestuia.</p> <p>Procedura respectivă este reglementată de Legea nr. 245 cu privire la secretul de stat. A se vedea în special art. 22 și 24 din legea menționată.</p>

	<p>drept. In cazul dat Președintele Consiliului poate solicita acordarea dreptului de acces la secretul de stat, doar pentru funcționarii publici din Aparatul administrativ al Consiliului care se află în subordinea sa.</p>	
<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>12. Argumentul autorului invocat în nota informativă precum că proiectul este elaborat în scopul eliminării din legislație a neajunsurilor sesizate este unul declarativ și nu justifică suficient necesitatea promovării proiectului, nefiind întrunite exigențele legale ale normei art.20 lit. a) și b) al Legii nr.780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative. In sensul dat evidențiem că, proiectul include informații generale incomplete cu referire la necesitatea completării listei conducătorilor unor autorități publice.</p> <p>Pe cale de consecință, dreptul de acces la secret de stat se acordă în funcție de atribuțiile autorității publice. Respectiv, nota informativă va conține argumente care justifică că reieșind din specificul atribuțiilor autorităților publice adăugate în lista instituită, conducătorii acestora necesită acordarea dreptului de accesul special la informații ce sunt atribuite la secret de stat, conform art.7 și 8 ale Legii nr.245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Nota informativă conține suficiente argumente în favoarea promovării prezentului proiect, inclusiv și referitoare la actualele problemele depistate în domeniu de către Serviciul Informație și Securitate.</p> <p>Menționăm că, în virtutea domeniilor în care funcționează autoritățile publice, conducătorii cărora au fost incluși prin intermediul prezentului proiect în Legea nr. 245, precum și în virtutea specificului funcțiilor deținute, aceștia <i>de facto</i> deja lucrează cu materiale atribuite la secret de stat, fără ca <i>de jure</i> activitatea acestora să fie organizată conform rigorilor stabilite de Legea nr. 245 și Hotărîrea Guvernului nr. 1176 din 2010.</p> <p>Drept urmare, prezentul proiect de lege nu face decît să reglementeze ceea ce deja există și să creeze premisele legale pentru organizarea</p>

		lucrului cu documentele secrete în cadrul acestor autorități.	
	13.	La art. 28 alin. 1 ¹) din proiect, pentru a exclude orice echivoc în ce privește modul și condițiile de retragere a dreptului de acces la secretul de stat, recomandăm substituirea sintagmei "în condiții generale" cu trimiterea la un act concret.	Se acceptă. Textul a fost completat.
	14.	Amendamentele propuse la art.28 alin.(1) din proiect instituie dreptul de acces la secretul de stat pentru anumite categorii de persoane, însă nu indică la momentul acordării acestui drept. Respectiv, considerăm oportun reformularea normei prin reglementarea momentului acordării dreptului respectiv, care, conform redacției în vigoare a art.28 alin.(1) al Legii nr.245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat, se acordă după întocmirea obligației scrise privind nedivulgarea secretului de stat.	Nu se acceptă. Redacția propusă pentru art. 28 alin. (1), la fel ca și redacția în vigoare la momentul de față, a menținut cu exactitate formula referitoare la momentul acordării dreptului de acces la secret de stat.
	15.	La art.28 alin. (1 ¹) din proiect, autorul utilizează termenul „retragere” impropriu or, conform art. 27 al Legii nr.245-XVI din 27 noiembrie 2008, dreptul de acces la secret de stat se suspendă sau se încetează.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	16.	De asemenea, necesită revizuirea denumirii autorităților publice incluse în anexa la proiect și modificarea acestora după cum urmează: - la pct.8, excluderea cuvântului "Aparatului" (art.141 al Legii nr.797-XIII din 02 aprilie 1996 pentru aprobarea Regulamentului Parlamentului); - la pct.21, substituirea sintagmei "Comisiei Naționale de Integritate" cu sintagma "Autorității Naționale de Integritate" (art. 1 al Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate); - la pct.29, completarea cu cuvântul "general" după cuvântul "director" (pct.9 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Serviciului de Stat de Arhivă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.95 din 14 septembrie 2012).	Se acceptă. Punctele vizate au fost redactate.
	17.	În cele din urmă, menționăm că proiectul prenotat în redacție definitivată, urmează a fi supus în mod obligatoriu expertizei anticorupție, în condițiile Regulamentului privind expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.977 din 23 august 2006.	Se acceptă. Proiectul definitivat a fost remis la CNA pentru efectuarea expertizei.
Consiliul Concurenței	18.	Menționăm că în conformitate cu art. 31 alin. (3) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat, mărimile și modul de acordare a sporurilor prevăzute la alin. (1) și	Se acceptă. Hotărârea Guvernului

		<p>(2), precum și alte tipuri de compensații acordate cetățenilor care lucrează în condiții de regim secret se stabilesc de Guvern.</p> <p>Astfel, în contextul modificărilor propuse la Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat, considerăm necesar operarea modificărilor corespunzătoare și în cuprinsul pct. 2 din Hotărîrea guvernului nr. 863 din 1 august 2006 cu privire la stabilirea sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat.</p>	<p>invocată va fi modificată în procesul ajustării cadrului normativ conexe prezentei legi. Nota informativă a fost completată cu informația corespunzătoare.</p>
Consiliul Superior al Magistraturii	19.	<p>Respectiv, Consiliul Superior al Magistraturii, propune includerea în Lege a dreptului de acces a membrilor CSM la informațiile deținute de către Serviciul de Informație și Securitate, ce vizează factorii de risc în activitatea judecătorilor și/sau a candidaților la funcția de judecător, care conțin aspecte reglementate de art. 7 alin. (1) pct. 4) și 5) din Legea privind secretul de stat. Or, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, membrii CSM au obligația să păstreze secretul deliberărilor și confidențialitatea lucrărilor.</p> <p>În același timp, examinînd proiectul de lege parvenit spre avizare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, specifică faptul că în conformitate cu prevederile art. 15 din Legea cu privire la CSM, Consiliul Superior al Magistraturii este un organ colegial și își exercită atribuțiile în plen. Concomitent, potrivit art. 24, al legii nominalizate, Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărîri cu votul deschis al majorității membrilor săi. Prin urmare, la adoptarea hotărîriilor, e imperios ca toți membrii Consiliului să dețină informația completă cu privire la chestiunea examinată. Astfel, Plenul Consiliului conchide ca fiind oportună investirea tuturor membrilor CSM, cu dreptul la acces la secret de stat. Reieșind din cele expuse, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii va aviza pozitiv proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat, cu propunerea ca la definitivarea proiectului de lege în categoria persoanelor care vor deține dreptul la acces la secret de stat, să fie incluși și membrii CSM.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Pentru a evita interpretarea eronată a normelor din proiect, precizăm următoarele.</p> <p>Președintele CSM a fost inclus în anexa respectivă în virtutea funcției de conducător al unei instituții publice, activitatea căreia implică și examinarea informației atribuite la secretul de stat.</p> <p>Ulterior, la demersul Președintelui CSM, SIS va perfectă dreptul de acces la secretul de stat pentru membrii CSM-ului care nu au în prezent acest drept și, după caz, pentru angajații aparatului acestuia.</p> <p>Procedura respectivă este reglementată de Legea nr. 245 cu privire la secretul de stat. A se vedea în special art. 22 și 24 din legea menționată.</p>
A.O. Centrul de Resurse Juridice	20.	<p>Considerăm că proiectul de modificare a Legii cu privire la secretul de stat nu se bazează pe o evaluare minuțioasă a situației de facto. Chiar dacă la moment accesul CSM la informațiile</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Precizăm că Președintele</p>

<p>din Moldova</p>	<p>prezentate de SIS Președintelui țării cu privire la cariera judecătorilor este îngreunată, aceste dificultăți sunt determinate de un comportament care nu se încadrează în limitele legale. CSM ar trebui să insiste pe respectarea legii și nu pe legiferarea unor ilegalități. Mai mult, este inadmisibil într-o societate democratică ca deficiențele în comportamentul unor judecători să constituie secret de stat. Aceste probleme ar trebui discutate tranșant și transparent. În caz că aceste aspecte pot afecta iremediabil viața privată sau imaginea justiției, aceste chestiuni pot fi discutate de CSM în ședință închisă. De asemenea, este incontestabil că CSM nu motivează suficient hotărârile sale în ceea ce privește cariera judecătorilor. Dacă hotărârile CSM privind cariera judecătorilor la moment sunt foarte slab motivate, după acordarea accesului la secretul de stat, acestea nu vor conține nici o motivare sau în genere nu vor fi publicate. Aceasta va știrbi serios din transparența Consiliului și încrederea în sistemul judecătoresc. Din aceste considerente, introducerea dreptului membrilor CSM de a avea acces la secretul de stat nu poate fi susținută.</p>	<p>CSM a fost inclus în anexa respectivă în virtutea funcției de conducător al unei instituții publice, activitatea căreia implică și examinarea informației atribuite la secretul de stat.</p> <p>Menționăm că, problemele practice cu care se confruntă CSM-ul nu pot ignorate din simplul considerent că unele autorități publice nu acționează conform legislației.</p> <p>Drept urmare, pentru o bună organizare în cadrul CSM-ului a activității ce ține de lucrul cu informația atribuită la secretul de stat, este necesară completarea Legii 245/2008.</p>
<p>21.</p>	<p>O altă modificare a proiectului de lege este mărirea considerabilă a numărului conducătorilor autorităților publice care au acces la secretul de stat. Statul urmează să asigure că această modificare nu afectează nivelul de protecție a informațiilor cu acces limitat. Considerăm că proiectul de lege de modificare a Legii cu privire la secretul de stat urma să fie bazată pe o necesitate și argumentare din partea Comisiei interdepartamentale pentru protecția secretului de stat. La proiectul de lege nu se face referință la vreo evaluare sau constatare din partea Comisiei interdepartamentale privind lărgirea subiecților deținători ai secretului de stat.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost coordonat cu Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat.</p>

Viceministru

Nicolae EȘANU